

QP Code : 28404

[2 Hours]

[Total Marks : 60]

- N.B :** 1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 15 marks.

- Answer **any two** of the following :
 - Explain how agricultural sector is playing an important role in Indian economy.
 - Write about low productivity of India's agricultural sector ? What are the causes ?
 - Write on WTO agreements and its impact on Indian agriculture.
- Explain **any two** theories of agricultural development from the following :
 - Schultz
 - Lewis
 - Ratan & Hayyami
- Write on **any two** of the following :
 - Explain in detail the role of major irrigation system in India.
 - What are the problems of big dams ?
 - Write about water pricing methods in India.
- Attempt **any two** of the following :
 - What are the problems faced by agricultural markets in India ?
 - Explain in detail some corrective measures to solve the problems of agricultural markets in India.
 - Write on 'Regulated Markets'.

[TURN OVER]

2
(मराठी रूपांतर)
[२ तास]

QP Code : 28404

[एकूण गुण : ६०]

- सूचना :** (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांसाठी आहे.
(३) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

१. कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा :
 - (अ) शेतीक्षेत्र भारतीय अर्थव्यवस्थेत कशा प्रकारे महत्वाची भूमिका बजावते आहे ते स्पष्ट करा.
 - (ब) भारतीय शेतीक्षेत्राच्या अल्प उत्पादकतेविषयी लिहा. त्यामागील कारणे कोणती ?
 - (क) जागतिक व्यापार संघटनेशी झालेल्या करारांचा भारतीय शेतीवर प्रभाव याविषयी लिहा.
२. खालीलपैकी कोणतेही दोन शेतीविकास सिद्धांत लिहा :
 - (अ) शूल्झ
 - (ब) ल्युई
 - (क) रतन आणि हयामी
३. कोणत्याही दोहोंवर लिहा :
 - (अ) भारतातील मोठ्या पाणीपुरवठा प्रकल्पांची भूमिका स्पष्ट करा.
 - (ब) मोठ्या धरणांच्या समस्या कोणत्या ?
 - (क) भारतातील पाणीपट्टी पद्धतीबद्दल लिहा.
४. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :
 - (अ) भारतातील शेती बाजारपेठांच्या समस्या कोणत्या ?
 - (ब) भारतातील शेतीबाजारपेठांच्या समस्या सोडविण्यासाठी काही उपाययोजना सांगा.
 - (क) लिहा - 'नियंत्रित बाजारपेठा'.